

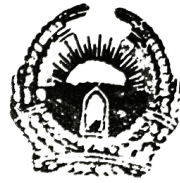

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب)

لویه جرگه چوزای ۱۳۶۹)

د افغانستان جمهوریت

د عدلی وزارت

پسر می خبرنگار

Ketabton.com

میر سردار بشاد مجبان بکیرزاد

معاون، نور علم

مہتمم: ایام الدین

تیلیفون: ۲۶۲۵۱

شماره ۵ پا نژدهم - ۱۵ عقرب

۱۳۶۹

نمبر مسلسل ۷۲۸

رسمی خبر

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان

شهر کابل

شماره (۱)

مورخ ۹ ر ۱۳۶۶

درباره توشیح و اعلام قانون

اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸ و ۹ ماه

قوس که در شهر کابل دایر

گردید قانون اساسی جمهوری

افغانستان را بداخل سمیزده

فصل و یکصد و چهل ونه ماده

بمنابه مهمترین وثیقه ملی به

تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون

اساسی بسرایم تفویض

نموده قانون اساسی ج. ۱ را

که از تاریخ تصویب نافذ

گردیده بخاطر تامین صلح و

آرامش ، تحقق کامل مشی

مصالحه ملی ، سعادت مردم

و ترقی افغانستان عزیز توشیح

و اعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

د افغانستان د جمهوریت د جمهور

رئیس فرمان

د کابل شمار

لومړی گڼه

د ۱۳۶۶ کال د قوس نهمه نېټه

د افغانستان د جمهوریت

د اساسی قانون د توشیح او

اعلام په باب

د قوس د میاشتی د اتمی او

نهمی نېټی تاریخی لویه جرگه چی

د کابل په شمار کی جوړه شوه

د افغانستان د جمهوریت

اساسی قانون یی په دیارلسو

فصلونو او یوسلو نهمه

خلوینستو مادو کی د تر ټولو

مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب

کړ .

دهغه واک سره سم چی

اساسی قانون راته راسپارای

دی، دا ج اساسی قانون

چی د تصویب له نېټی څخه نافذ

شوی دی، دسولی او هوساینی

د تامین ، د ملی روغی جوړی

د پوره تحقق، دخلکو د نیکمرغی

او دگران افغانستان د پرمختگ

په خاطر توشیح او اعلاموم .

دوکتور نجیب الله

د افغانستان جمهور رئیس

رسمی خبریه

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان

شماره (۴۶۴)

مورخ ۱۳۶۹ ۳۸ ۳۱

درباره توشیح و

اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم

داده یک صد و چهل و نهم قانون

اساسی، تعدیلات در قانون

اساسی را که از تاریخ تصویب

یپ لویه جرگه مورخ هفت و

هشت ماه جوزای سال سیزده

صد و شصت و نه، نافذ نمیدانم.

شده، به منظور تحقق آرمان

تاریخی مردم افغانستان بخاطر

تأمین صلح و آرامش در سر

زمین الله تبارک و تعالی کامل

مشی معالجه ملی و در جهت

سعادت مردم و ترقی افغان -

نستان عزیز، توشیح و اعلام

میدارم.

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

دافغانستان جمهوریت

دجمهور رئیس فرمان

گڼه (۴۶۴)

نیټه ۱۳۶۹ ۳۸ ۳۱

داساسی قانون دتعدیل د

توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهمه

خاویښته می مادی د دویمه - سی

فقری د حکم له مخی په اساسی

قانون کی تعدیلات چی د

یارلس سوه نهمه شپیتم کمال

د جوزا د میاشتی په اووه او

اته نیټه دلوی جرگی د

تصویب له تاریخ څخه نا فذ

دی د افغانستان د خا کو د تاریخی

ارمان د تحقق په مقصد د

افغانانو په ځای په کی د سولگی

او آرامی د تأمین او د ملی روپنی

جوړی د تکالیفی د بشپړ تحقق

او د خلکو نیکه سرغسی او د

افغانستان د ترقی په خاطر

توشیح او اعلاموم .

نجیب الله

د افغانستان جمهور رئیس

رسمی جریده

فهرست	فهرست
مقدمه	مقدمه
فصل اول اساسات نظام سیاسی	لومری فصل دسیاسی نظام اساسونه
فصل دوم اساسات نظام اجتماعی - اقتصادی	دویم فصل دپولنیز - اقتصادی نظام اساسونه
فصل سوم ، تابعیت ، حقوق آزادیها و مکلفیتهای اساسی اتباع .	دریم فصل داتباعو تابعیت ، اساسی حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
فصل چارم لویه جرگه	خلورم فصل لویه جرگه
فصل پنجم رئیس جمهور	پنجم فصل جمهور رئیس
فصل ششم شورای ملی	شپرم فصل ملی شورا
فصل هفتم شورای وزیران	اووم فصل د وزیرانو شورا
فصل هشتم قضاء	اتم فصل قضاء
فصل نهم خارنوالی	نهم فصل خارنوالی
فصل دهم شورای قانون اساسی	لسم فصل د اساسی قانون شورا
فصل یازدهم اداره	یوولسم فصل اداره
فصل دوازدهم سیاست خارجی	دولسم فصل بهرنی سیاست
فصل سیزدهم : احکام متفرقه	دیارلسم فصل متفرقه حکمونه

زېږونځای د افغانستان

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

تا ريخ پر افتخار و طن
محبوب ما افغانستا ن مشحون
از مبارزات قهرمانانه
مردم دليد ما به خاطر
استقلال، تماميت ارضي
حاکميت ملي، وحدت ملي
دموکراسي وترقي اجتماعي
مي با شد.

در مرحله کنونی، دولت
جمهوری افغانستان متکی
بر حمايت نیروهای ملي
سياسی و وطن دوست
سياست مصالحيه ملي را
فعالانه به پيش مي برد.

بنا برین، با نظر داشت
تحولات تاريخی که در
ميهن ما و جهان معاصر
رو نما گردیده است، با
پيروي از اساسات دين مقدس
اسلام با رعایت سنن و شعاع
پر پسنده افغانی، مبتنی
بر حقایق تاريخ و فرهنگ
کشور، با احترام به موازيت
ارزنده نهضت مشروطيت
و در مطابقت با منشور ملل
متحد و اعلامیه جهانی حقوق
بشر، به منظور:

زمونږ د گران هیواد افغان
نستان وياړلی تاريخ دخپلواکي
ژمکنی بشپړتيا، ملي حاکميت
ملي يووالی، دموکراسي او
ټولنيزی ترقي په خاطر زمونږ
د زړه وړو خلکو له اتدوالسو
مبارزو څخه ډک دی.

په اوسني پړاو کې دافغان
نستان جمهوري دولت د ملي،
سياسي او هیواد پالو خوا -
کونو پر ملاتړ متکی د ملي
روغی جوړی سياست په فعاله
توگه پرمخ بيايي.

له همدغه امله د هغو
تاريخی بدلونونو په پام کې
نيولو سره چې زمونږ په
هیواد او معاصره نړی کې
را منځته شوي دي، د اسلام د
سپيڅلی دين داساساتو په
پيروي، د هیواد د تاريخ او
فرهنگ پر بنا د افغانی
غوره دودونو او شعایر و په پام
کې نيولو سره، د مشروطيت د
غورځنگ ارزښتناکو ميراثونو
ته په درناوی اود ملگرو ملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړيوالی اعلامیې سره په سمون
کې:

رسمی جملہ

- حفظ استقلال، دفاع از
 تمامیت ارضی و تحکیم
 حاکمیت ملی.
 - دستیابی به صلح سراسری
 و تعمیق وحدت ملی.
 - تأمین عدالت و دموکراسی
 - اعمار مجدد و رشد متوازن
 اقتصادی، اجتماعی و ارتقای سطح
 زندگی مردم.
 - افزایش نقش و اعتبار رکشور
 در عرصه بین المللی
 - ایجاد شرایط مساعد به خاطر
 تثبیت موقف حقوقی و بسی
 طرفی دایمی افغانستان و
 غیر نظامی شدن آن.
 ما نماینده گان مردم
 افغانستان در لویه جرگه
 مورخ هفت و هشت ماه جوزای
 سال هزار و سه صد و شصت
 و نه، قانون اساسی مصوب
 لویه جرگه مورخ نهم
 ماه قوس سال هزار و سه صد
 و شصت و شش را که دارای
 سیزده فصل و یک صد و چهل و نه

- دخیلواکی دساتنی، د
 زمکنی بشپرتیا څخه د دفاع
 او د ملی حاکمیت د ټینګښت
 - سراسری سولې ته
 درسیدو او د ملی یو والی
 د ژورتیا.
 - عدالت او دموکراسی
 د تامین.

- د بیا ودانولو او متوازن
 اقتصادی ټولنیزو وادی او د خلکو
 د ژوندانه د سطحی د لوړولو.
 - په بین المللی ډګر کې د
 هیواد د نقش او اعتبار د زیات
 والی.

- د افغانستان د دایمی
 بیطرفی د حقوقی دریځ د تثبیت
 او د هغه د نه پوځی کیدو
 د پاره د غوره شرایطو د رامنځته
 کیدو په منظور.

مونږ د یوزرو دری سوه نهه شپینم
 کال د جوزا د میاشتی د اوومې او
 اتمې نیټې په لویه جرگه کې
 د افغانستان د خلکو استازو،
 د ۱۳۶۶ کال د قوس د میاشتی
 نهمې نیټې د لویې جرگې له
 خوا تصویب شوی اساسی
 قانون چی د پارلس فصلونه او
 یوسلو نهه څلو یښت مادی
 درلودی، د ډیری لوړی ملی

سیاست خارجی

ماده بود ، به مثابه عالیترین
و تئیه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی
ماده اول:

جمهوری افغانستان دولت
مستقل ، واحد ، غیر قابل
تجزیه و اسلامی بوده ، بر
تمام قلمرو خود دارای حاکمیت
می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری
افغانستان به مردم تعلق
دارد .

مردم حاکمیت ملی را توارتو -
سط لویه جرگه و شورای
ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس
اسلام است .

در جمهوری افغانستان
هیچ قانون نمی تواند مناقض
اساسات دین مقدس
اسلام و دیگر ارزشهای مندرج
این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور
غیر منسلک بوده در پیمانهای
نظامی شامل نمی شود و
تاسیس پایگاه های نظامی

و تئیه به توگه به لاندی دول
تعدیل کر :

لوهری فصل

سیاسی نظام اساسونه
لوهری ماده:

د افغانستان جمهوریت
خیلواک ، واحد ، نه تجزیه
کیدونکی او اسلامی دولت دی او
پرخیل ټول قلمرو با ندی
د حاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت
کی ملی حاکمیت په خلکو پوزی
اړه لری . خلک ملی حاکمیت
دلوی جگرگی او ملی شورا په
واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام
سپیخلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت
کی هیخ قانون نه شی کولای
چی د اسلام د سپیخلی دین
د اساسونو او ددغه اساسی
قانون د نورو مند رجو
ارزینتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
ناپییلی هیواددی ، په پوخی
ټلو ټپلو کی نه شاملیږی
او په خپل قلمرو کی د بهرنیو

آیین محاسبات

پوشی ادو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

څلورمه ماده :

له خپلواکي ، ملي حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده .

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد د افغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی . د افغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی هرامنامه ، اساسنامه او فعالیت یی دهیواد د اساسی قانون او قوانینو مغایر نه وی ، جوړیدلی شی .

د سیاسي گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړیږی ، له قانونی مجوزه پرته پنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوا لان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد .

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است .

دولت امنیت و قابلیت دفاعی کشور را تامین و قوای مسلح را تجهیز می نماید .

ماده پنجم :

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که هرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود ، بدون مجوز قانونی منحل نشده نمیتواند .

قضات و څارنوا لان نمی تواند در مدت تصدی وظیفه

اسمی جزئی

عضویت حزب سیاسی را داشته باشند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

ماده هفتم:

تشکیل سازمانهای اجتماعی در جمهوری افغانستان طبق قانون مجاز است .

ماده هشتم :

از جمله زبانهای ملی کشور پشتو و دری زبانهای رسمی میباشد .

ماده نهم:

نشان دولتی جمهوری افغانستان در حال طلوع، محراب و منبر در متن سبز محاط با خوشه گندم و فیته دارای سه رنگ سیاه، سرخ و سفید میباشد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهوری افغانستان دارای سه رنگ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ و سبز از بالا به پایین به صورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است .

در ربع قسمت بالایی هر دو

تصدی به موده کی دسیاسی گوند غریتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوومه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د ټولنیزو سازمانونو جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملی ژبو له جملی څخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دولتی نښان دهنمو دوو په مینځ کی پر زرغون متن باندی دراختونکی لمر، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری، سری او زرغونی پتی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت دولتی بیرغ دری رنگه لری چی دتورو، سرو او زرغونو ټوپوپه بڼه له پورته نهښکته ته په افقی توگه په برابره اندازه واقع شوی دی .

دبیرغ د دواړو مخونو دپورتنی برخی په ربع کی د

بړنی حکم لیک

روی بیرق، به طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغانستان قرار دارد .
طول بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میا شد .

ماده یازدهم :

پایتخت جمهوری افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم :

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی

اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغانستان کشور
کثیر المللیت است .

دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستی و

همکاری همه ملیتها، اقوام و

قبایل کشور رابه منظور

تأمین برای بری سیاسی

اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی

رشد وانکشاف سریعتر مناطق

عقب مانده از لحاظ اجتماعی

اقتصادی و فرهنگی تعقیب

می کند .

دولت زمینه ایجاد واحد

های اداری را بر مبنای

هغه دلرگي خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی .

دبیرغ اوږدوالی د هغه
دسور په نسبت دوه برابره دی .

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
پایتخت دکابل ښار دی .

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ، اقتصادی

نظام اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
کثیر المللیت هیواد دی .

دولت دسیاسی ، اقتصادی ،
ټولنیزی او فرهنگی برابری

اوله ټولنیز ، اقتصادی او

فرهنگی پلوه د وروسته

پاتو سیمو د گړندی ودی او

پرمختگ د تأمین په

منظور د هیواد د ټولو

ملیتونو ، قومونو او قبایلو

ترمینځ د تفاهم ، دوستی او

همکاری د هر اړخیزی ودی

سیاست تعقیبوی .

دولت په تدریج سره د

ملی څانگړتیاوو پربنسټ د

رسمی تجدیدیه

خصوصیات ملی به تدریج
مهیامی سازد .

ماده چهاردهم :

دولت به منظور رشد
فرهنگ ، زبان و ادبیات مردم
تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث
شایسته فرهنگ ، رسوم ،
زبان ، ادبیات و فلکلور تمام
ملیت ها ، اقوام و قبایل را
حفظ نموده ، انکشاف می
دهد .

ماده پانزدهم :

در جمهوری افغانستان
خانواده رکن اساسی جامعه
راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین
صحت طفل و مادر و تربیه
اطفال تدابیر لازم اتخاذ می
نماید .

ماده شانزدهم :

دولت از نسل جوان
مواظبت دایمی نموده ، شرایط
لازم تعلیم و تربیه ، تامین
کار ، تفریح ، استراحت
پرورش معنوی و جسمی
آنها را فراهم آورده در جهت
رشد استعداد نوجوانان
و جوانان مساعدت می کند .

اداری واحد نو د جوړولوزمینه
برابروی .

خوارلسمه ماده :

دولت د خلكو د
فرهنگ ، ژبې او ادبياتو
دودى په منظور لازم تدبيرونه
نيسى د ټولو مليتونو
قومونو او قبيلو د فرهنگ
دودونو ، ژبې ، ادبياتو
او فولكلور غوره ميراث ساتي
او پراختيا وركوي .

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت
كې كورنۍ د ټولني اساسي
ركن جوړوي .

دولت دمور او ماشوم
دروغتيادساتني او دماشومانو
دروژني دپاره لازم تدبيرونه
نيسى .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته
دايمي پاملرنه كوي ، د هغوي
دښوونې او روزنې ، د كار ،
تفریح ، استراحت او د معنوي
او جسمي روزنې د تامین
لازم شرایط برابروي او د
نويو ځوانانو او ځوانانو
د استعداد دودى په لاره كې
مرسته كوي .

رسمی جگړه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو د جوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصاددی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز - اقتصاددی جوړښت د بشپړتیا په خاطر د هیواد د ټولو منابعو تنظیمول او په کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصد د ټولنیزی او اقتصاددی پرمختیا پلانونه تنظیموی او تطبیقوی.

نولسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی ملکیت ددولتی ، مختلط کوپراتیفی ، اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په ښو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر ساختما ن منازل شخصی مساعدت می کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج و به کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم ، تکامل ساختار اجتماعی - اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید و به این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نژدهم :

ملکیت در جمهوری افغانستان به اشکال دولتی ، مختلط کوپراتیفی ، اوقاف ، خصوصی ، شخصی و ملکیت ساز - مائهای سیاسی و اجتماعی وجود دا رد .

ملکیت از تعرض مصون است .

دولت از تمام انواع ملکیت قانونی حمایت می کند .

کتاب قوانین

شلمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې تر زمکې لاندې منابع، ځنګلونه څرخا یونه، کانونه، دانرژي اساسی زیرمی، تاریخی آبدات، درادپیسو-تلویزیون تاسیسات، مخا-براتی تاسیسات، ستر بندونه او مواصلا تې کرښې د دولت ملکیت دی.

له ځنګلونو، څرخا یونو، دانرژي له زیرمو او کانونو څخه داستفادی او دمخا براتی وسایلو درانیو لو او څرخلاو په غرض د خصوصي برخی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی.

د افغانستان په جمهوریت کې د دولتي بانکونو، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګه د مختلطو سهامی بانکونو، بیمی او هوایی ترانسپورت اود خصوصي او مختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی.

د افغانستان په جمهوریت کې دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نمایندګیو فعالیت د قانون سره سم مجاز دی.

ماده بیستم:

د جمهوري افغانستان منابع زیر زمینی، جنګلها چراگاه ها معادن، منابع اساسی، انرژي آبدات تاریخی تاسیسات رادیو تلویزیون، تاسیسات مخا براتی بندهای بزرګ بنا در و خطوط مواصلا تې از جمله ملکیت های دولت می باشند.

سرما یه کناری بخش خصوصی جهت استفاده از جنګلها، چراگاه ها، منابع انرژي، معادن و خرید و فروش و سایر مخا براتی، طبق قانون مجاز است.

د جمهوري افغانستان درکنار بانګهای بیمه و ترانسپورت هوایی دولتي، ایجاد بانګهای سهامی، بیمه و ترانسپورت هوایی مختلط و ترانسپورت زمینی خصوصی و مختلط طبق قانون مجاز است.

د جمهوري افغانستان فعالیت نمایندګی بانګها و موسسات بیمه خارجی طبق قانون مجاز است.

گزینہ جزیات

یوویشتمہ مادہ :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وپرتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغوی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت پی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارت د سطحی د لوړتیا ، دکار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرشلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروند-گرو او زمکه والو سره متهمی مرستی کوی او دکرنی او میکا نیزه مختلطو او خصوصی فار مونو به جوړولو او دنویو او شاوو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقوییه و گسترش کوپراتیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست و دوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

ماده بیست و سوم:

دولت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زراعتی را به دهقانان وزمین داران انجام میدهد ودر ایجاد فارم های زراعتی ومیکا نیزه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مساعدت موثر می نماید .

ماده بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

بازرسی حسابها

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداران ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی را در انکشاف صنایع تجاری ، ساختمانی ، ترانسپورت ، زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون تشویق وحمايه می کند

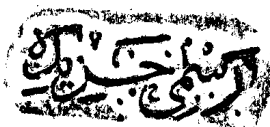
دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت با سرمایه خارجی حمایت می کند و حین تنظیم سیاست مالی ، گریذتی ، گمرکی و قییم منافع سکتور خصوصی را طبق قانون در نظر میگیرد .

د پاره له خری خایونو خخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرخلاو او دهغوی داقتصادی ، پولنیزو او معیشتی شرایطو دنبه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابر و لو پسه مقصد مرسته کوی .

بند ه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانگی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداگری ، ودانی ، ترانسپورت ، کرنی او د خدمتونو د برخو په پرمختیا کی د ملی پانگه والو برخه اخیستنه د قانون سره سم هخوی او حمایت پی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره گتور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانگی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی ، گمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور گتی د قانون سره سمی په پام کی نیسی .

شپږم ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگی او بهرنیو دولتونو باندی د عقار پورل د بالمثل چلند پر اساس او پر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهم ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیری.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گڼو دتأمین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیری .

ماده بیست و ششم:

این ماده لغو گردید .

ماده بیست و هفتم:

دولت په منظور رشده اقتصاد ملی سر ما په گذار ری خارجی را در جمهوری افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .

ماده بیست و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروشس عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه در بدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

رسمی مجله

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی و یکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعیین می گردد .

ماده سی و دوم:

دولت به منظور حفظ طبیعت، ثروت های طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی، بهبود محیط زیست، جلوگیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ و ابقای عالم حیوانا و نباتات تدابیر لازم اتخاذ و عملی می کند.

فصل سوم

تابعیت، حقوق، آزادیها و مکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی و سوم:

تابعیت جمهوری افغانستان - ن برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول و از دست دادن تابعیت و سایر مسایل مربوط

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرتله جایزه نه ده .

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او پولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او پولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفاده ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو او هوا دککړیدو د مخنیوی او د څارویو او بوټو د نری دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیروله نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

د اتباعو تابعیت ، اساسی حقوق، آزادی او مکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی .

د تابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

رسمی جگړه

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان را طبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یک از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یک از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق و منافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج را با کشور تحکیم می بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی و هفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیری .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیری .

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوک په هیواد کی دننه او یا له هیواده بهرته نه تبعیدیری .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوک بهر نی دولت ته نه ورتسلیمول کیری .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی . دولت دهغوی له قانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، په بهر کی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو په مقصد مرسته کوی .

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

رسمی جزئیات

تابعیت مقيم افغانستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد، لسان، قبیله، دین، مذهب، عقیده سیاسی، تحصیل، شغل، نسب، دارایی، موقف اجتماع - عی، محل سکونت و اقامت در برابر قانون دارای حقوق و مکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی و یا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلیم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسک دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد .

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، بنځه وی که نسر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری .

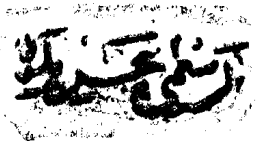
د اتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیر قانونی امتیاز ټاکل او یا توپیر ممنوع دی .

نهمه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی . هیڅوک له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی برخه کیږی .

خلوینښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمین کړی .

دورو ادیانو پیروان دخپلو
مذهبی مراسمو په ترسره کولو
کې آزاد دی .

هیڅوک نه شی کولای چي
د ملی ضد او وگړنیز ضد
تبلیغاتو ، دینمنی د رامنځ ته
کولو اودافغانستان دجمهوریت
دگټو پر خلاف دنورو اعمالو د
ارتکاب په مقصد له دین څخه
ناوړه استفاده وکړي .

په څلو یښتمه ماده :

آزادی د انسان طبیعي حق
دی . هغه حق د نورو له آزادی
او له عامه گټو پرته چي
دقانون په وسیله تنظیمی
حدود نه لري .

آزادی یو انسانی کرامت
له تعرض څخه مصون دی
دولت دهنو در ناوی او ملا تر
کوي .

دکمي برائت اصلی حالت
قوی . تورن تر هغه وخته پوري
چي د محکمی په قطعی حکم
محکوم شوی نه وي بی گناه
گنل کیږي .

هیڅ عمل جرم نه شي بلل
کیدلای مگر دقانون د حکمونو
سره سم .

هیڅوک نیول کیدلای اود
جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیان در
اجرای مراسم مذهبی شان
آزاد می باشند

هیچ شخص نمی تواند به
منظور تبلیغات ضد ملی و ضد
مردمی ، ایجاد دشمنی وار
تکاب سایر اعمال خلاف
منافع جمهوری افغانستان
از دین سوء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسان
است این حق جز آزادی
دیگران و منافع عامه که
توسط قانون تنظیم میگردد
حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسانی
از تعرض مصئون بوده دولت
آنها احترام و حمایت می کند .
برائت ذمه حالت اصلیت
متهم تا زمانی که به حکم
قطعی محکمه محکوم نشده
بیگناه شناخته می شود .

هیچ عملی رانمی توان جرم
شمرد ، مگر مطابق به احکام
قانون .

هیچکس رانمی توان گرفتار

رسمی جدید

ومتهم به ارتکاب جرم نمود
 مگر مطابق به احکام قانون .
 هیچکس را نمیتوان توقیف
 نمود ، مگر به استیذان از
 محکمه با صلاحیت و مطابق
 به احکام قانون .
 هیچکس را نمیتوان مجازات
 نمود ، مگر به حکم محکمه
 مطابق به احکام قانون و
 متناسب به جرمی که مرتکب
 شده است .

جرم امر شخص نیست و با
 ارتکاب آن شخص دیگر مجازات
 ذات نمیشود .
 متهم حق دارد شخصا و یا
 توسط وکیل مدافع از خود
 دفاع کند .

ماده چهل و دوم:

در جمهوری افغانستان
 جزای مخالف کرامت انسانی،
 شکنجه و تعذیب جواز ندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا
 اظهار از متهم یا شخص دیگر
 بوسیله اکراه و تهدید ممنوع
 است .

اظهار یا شهادتیکه از متهم
 یا شخص دیگر به وسیله اکراه
 گرفته شود اعتبار ندارد .

شخصی مگر در قانون د حکمونو
 سره سم .

هیڅوک تو قیفیدای نه شی
 مگر دواکمنی محکمی به استیذان
 او د قانون د حکمونو سره سم .
 هیڅوک مجازات کید لای
 نه شی ، مگر د محکمی په حکم د
 قانون د حکمونو سره سم او
 دهغه جرم په تناسب چی کړی
 یی دی .

جرم یو شخصي عمل دی
 او په کولو سره یی بل څوک
 نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله
 او یا د مدافع وکیل په واسطه
 له ځانه دفاع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
 کی له انسانی کرامت څخه
 مخالفه جزا ، شکنجه او تعذیب
 جواز نه لری .

د اکراه او گواښ په وسیله
 له تورن او یا بل چا څخه د
 اقرار ، شهادت او یا څر
 گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت
 چی له تورن یا بل چا څخه
 د اکراه په وسیله اخیستل
 شی اعتبار نه لری .

دستورالعمل

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار و یا اقرار شکنجه نماید، یا به تعميل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد.

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل و سوم:

مدیون بودن شخص، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند.

طرز و وسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل و چهارم:

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد.

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل خو ک دشهادت، خرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعميل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلورو مقاماتو په امر باندي استناد، مرتکب ته دفانونه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی.

دري څلویښتمه ماده:

دشخص پورور توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی.

دیور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی.

څلور څلویښتمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیشوک د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

اسم جنس پلند

پنجه غلو پښتېمه ماده :
د افغانستان په جمهوریت کې د لیکونو ، د تیلیفونې او تیلگرافي مخابراتو محرمیت تضمینېږي.

هیشوک د دولت داستازی په شمول نه شی کولای چی د قانون له حکمه پرته د تیلیفونې او تیلگرافي مخابراتو اولیکونو پلټنه وکړي .

شپږم غلو پښتېمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت اتباع چی د دولتي ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندې د ترسره کولو په وخت کې په غیر قانوني توگه زیانمن کېږي ، د زیان د جبران حق لري. د زیان د جبران شرایط او څرنګوالی د قانون په واسطه تنظیمېږي .

اووه غلو پښتېمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لري چی د دولت په ټولنیز - سیاسي ژوند او د چارو په اداره کې په مستقیمه توگه او یا د خپلو استازیو له لاری برخه واخلي.
اته غلو پښتېمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :
د جمهوري افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابراتو های تیلیفونې و تیلگرافي تضمین می گردد .

هیچ شخص به شمول نماينده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابراتو های تیلیفونې ، تیلگرافي ومکا- تیب اقدام ورزد .

ماده چهل و ششم :
اتباع جمهوري افغانستان که از ارگانهای دولتي ، سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانوني متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط و طرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :
اتباع جمهوري افغانستان حق دارند در زندگی اجتماعی ، سیاسی و اداره امور دولت بصورت مستقیم و یا از طریق نمایندگان خود شرکت نمایند .

ماده چهل و هشتم :
اتباع جمهوري افغانستان

زسېمې جېنېرال

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط و طرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی و تحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز و اعتصاب می باشند .

ماده پنجاه و یکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی و جمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ، پیشنهادات و انتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط او طرز دقانون په واسطه تنظیمیری.

نهمه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د فکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه لری. پښووسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوونهمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

رئیس مجلس

ده و خپری او لازم اجراءات وکړی.
دانتقاد په خاطر تعقیب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندې د برابر مزد د لاس ته وروپلو حق لری.

دولت د کار د عادلانه او پرمختللو قوانینو د وضع کولو او تطبیق له لاری له دغه حق څخه د اتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی.

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعه دی. دجنگ، طبیعی آفتونو په حالت او په نورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کړی، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی.

څلور پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د ټولنی داریا په پام کی نیولو سره د تخصصی خانگی له مخی د دولتی دندو د ترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراءات لازم به عمل آور تد.
تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است.

ماده پنجاه و دویم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند.

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه و مترقی کار شرایط لازم را برای استفاده اتباع از این حق مساعد می سازد.

ماده پنجاه و سوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد.

ماده پنجاه و چهارم :

اتباع جمهوری افغانستان بانظر داشت نیاز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند.

زیمې انجمن لایحه

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق استراحت میباشد
دولت تعیین ساعات کار و
رخصتی نوبتی با مزد و چگو
نگی شرایط کار را در روز
های رخصتی، جشن‌ها و اعیاد
تنظیم کرده، شرایط استراحت،
گسترش شبکه های مو-
سسات فرهنگی، هنری،
رشد تربیت بدنی، ورزش
و تفریحات سالم را مساعد
می سازد.

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق آموزش را یگان
می باشند

دولت به منظور امحای

بیسوادگی، تعمیم تعلیم و ترقی-
بیه متوازن، آموزش به لسان
مادری، تأمین تعلیمات
ابتدائی اجباری، گسترش
تدریجی تعلیمات عمومی
تخنیکی حرفوی و مسلکی
ورشد سیستم تحصیلات عالی
جهت تربیه کادرهای ملی،
تدابیر لازم اتخاذ می کند.
در جمهوری افغانستان

پنجاه و پنجم ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع د استراحت حق لری .
دولت د کار د ساعتونو
اوله مزد سره دنوبتی رخصتی
ټاکل او درخصتیو، جشنونو
او اخترونو په ورځو کی د
کار د شرایطو څرنګوالی
تنظیموی او د استراحت،
د فرهنگي، هنري موسسو
د شبکو د پراختیا او د بدني
روزني، ورزش او سالم-
تفریحاتو دپاره شرایط برابروی.

شپږم پنځوسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
اتباع په وړیا توګه د زده کړی
حق لری .

دولت د بیسوادی له منځه
وړلو، د متوازي ښوونې او
روزني د تعمیم، په مورني ژبي
د زده کړی، د اجباري لومړنيو
زده کړو د تامین، د تخنیکي
حرفوی او مسلکی عمومی زده
کړو د تدریجی پراختیا او د
ملی کادرونو د روزني دپاره
د لویو زده کړو د سیستم
دودی په مقصد لازم تدبیرونه
نیسي .

د افغانستان په جمهوریت

زبني خبرنگ

ايجاد موسسات تعليمي و تحصيلي توسط سکتور خصوصي و اشخاص خارجي طبق قانون مجاز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوري افغانستان داراي حق صحت و تامينات اجتماعي مي باشند . دولت از طريق توسعه همه جانبه و متوازن سيستم خدمات طبي سراسري ملي ، توسعه شفاخانه ها ، مراکز صحي پرورش دوکتوران طب و کارمندان خدمات طبي ، جلوگيري از امراض همگاني ، توسعه خدمات صحي رايجان . تنظيم و تشويق خدمات طبي خصوصي ، بهبود تامينات مادي براي کهن سالان ، معلولين جنگ و کار و بازماندهگان شهداء تدابير لازم اتخاذ مي نمايد .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوري افغانستان داراي حق آزادي فعاليت هاي علمي ، تخنيكي و هنري مي باشند . دولت پيشرت منظم علم

کي د خصوصي سکتور او بهرنيو اشخاصو له خوا د تعليمي او تحصيلي موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دي .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع د روغتيا او ټولنيزو تاميناتو حق لري . دولت د ملي سراسري طبي خدمتونو د سيستم د هر اړخيزي او متوازي پراختيا ، د روغتيايي مرکزونو او روغتونونو د پراختيا ، د طب د دوکتورانو او طبي خدمتونو د کارمندانو دروژني ، دعمومي ناروغيو دمخنيوي ، دوپيا روغتيايي خدمتونو د پراختيا ، د خصوصي طبي خدمتونو د تنظيم او هڅوني او د زړو کسانو ، د جگړي او کار د معلولينو او دشهيدانو د پاتي کسانو د پاره د مادي تاميناتو د بڼه کولو له لاري لازم تدبيرونه نيسي .

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع د علمي ، تخنيكي او هنري فعاليتونو د آزادي حق لري . دولت د علم او د علمي

دساتیر جگړه

وتربیه کادر های علمی را
تامین ، حقوق مولفان و مختر-
عان را حفظ و تحقیقات علمی
را در تمام عرصه هاتشویق
وحمایه کرده ، استفاده موثر
از نتایج تحقیقات علمی را تعمیم
می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق مسافرت و انتخاب
آزاد محل سکونت و اقامت
در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ
امنیت و نظم عامه ، جلوگیری
از شیوع امراض ، حفظ حقوق
و آزادی های اشخاص ،
مسافرت ، سکونت و اقامت را در
بعضی مناطق کشور
موقتاً ممنوع قرار دهد .

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان
حق دارند طبق قانون بخارج
کشور مسافرت و بوطن عودت
کنند .

کادرونو د روزنی منظم
پرمختگک تامینوی ، د مولفانو
او مخترعانو حقوق ساتی ،
په ټولو برخو کی د علمی
خپرونو هڅونه او ملاتړ کوی
اود علمی خپرونو له نثا یجو
څخه اغیزمنه استفاده تعمیموی .

نېه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع په هیواد کی د مسافرت
او داوسیدنی او اقامت د ځای
د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چسی د
عامه امنیت او نظم دساتنی ،
د ناروغیو د خپریدو د
مخنیوی او د اشخاصو د
حقوقو او آزادیو د ساتنی
په مقصد د هیواد په ځینو
سیمو کی مسافرت ، اوسیدنه
او اقامت په موقتی توگه
منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع حق لری چی د قانون
سره سم له هیواد څخه
بهر ته مسافرت وکړی او
وطن ته راستانه شی .

رسمی خبریه

یو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .
دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذر نه گڼل کیږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وگړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپيتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیواد له زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه د مکلفیت دی .
په وسله وال پوځ کی د خدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپيتمه ماده :

دولت د اتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .
هیڅوک حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم :

هر تبعه جمهوري افغانستان مکلف است قانون اساسی و قوانین جمهوري افغانستان را رعایت کند .

بی خبری از احکام قانون عذرینداشته نمیشود .

ماده شصت و دویم :

اتباع جمهوري افغانستان واشخاص خارجی مکلف اند په دولت طبق قانون مالیه و محصول پیر دازند .

ماده شصت و سوم :

دفاع از وطن ، استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتابع جمهوري افغانستان میباشد .
شرایط خدمت در قوای مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .
هیچ کس حق ندارد از

دستور اساسی افغانستان

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه گټو پر خلاف او دنورو اتباعو د حقوقو او آزادیو په زیان استفاده وکړی .

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفاده نماید .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپيته ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان د خلکو د ارادی تر ټولو لویه بنسکارندویه ده .

شپږ شپيته ماده :

لویه جرگه له دغه کسانو څخه جوړه ده :

- ۱ - جمهور رئیس او د جمهور رئیس مرستیالان ،
- ۲ - د ملی شورا غړی
- ۳ - صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو د شورا غړی .

- ۴ - قاضی القضاات او د قاضی القضاات مرستیالان .
- ۵ - لوی څارنوال .

- ۶ - د اساسی قانون د شورا رئیس .

- ۷ - دو لایتونو د شورا اگانو رئیسان .

- ۸ - له هرو لایت څخه په ولسی جرگه کی د هغو

نهج چهارم

لویه جرگه

ماده شصت و پنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی و تاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد .

ماده شصت و هشتم :

لویه جرگه د تشکیل استازان رئیس جمهور و معاونان

رئیس جمهور

- ۲ - اعضای شورای ملی .
- ۳ - صدراعظم ، معاونان صدر اعظم و اعضای شورای وزیران ،

۴ - قاضی القضاات و معاونان قاضی القضاات ،

۵ - لوی څارنوال ،

۶ - رئیس شورای قانون اساسی ،

۷ - روسای شورا های ولایات ،

۸ - از هر ولایت بتعداد

وکلای آنها در ولسی جرگه

پرزوی جدید

به انتخاب مردم ، از طریق را
یگیری عمومی ، مساوی ، آزاد ،
سری و مستقیم

۹- حد اکثر پنجاه نفر از
جمله شخصیت های سیاسی
علمی فرهنگی ، اجتماعی
وروحانی که توسط رئیس
جمهور تعیین میشود.

ماده شصت و هفتم :

لویه جرگه دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

۱- تصویب و تعدیل قانون
اساسی ،

۲- انتخاب و قبول استعفای
رئیس جمهور ،

۳- موافقت به اعلان
جنگ و متار که .

۴- اتخاذ تصمیم در مورد
مهمترین مسائلیکه به سر-
نوشت کشور از تباط می
گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین
قانون اساسی طور دیگر-
بیشینی شده باشد لویه
جرگه توسط رئیس جمهور

دو کیلانو به شمیر ، د خلکو
به انتخاب د عمو می ، برابری ،
آزادی ، سری او مستقیم
رای اخیستننی له لاری .

۹- سیاسی ، علمی ،
فرهنگی ، تونیزو او روحانی
شخصیتو نو له جملی خضه
حداکثر پنشوس تنه چسی د
جمهور رئیس په واسطه ټاکل
کیری .

لویه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونه
لری :

۱- د اساسی قانون تصویب
او تعدیل .

۲- د جمهور رئیس انتخاب
او د دغه داستمفا منل .

۳- د جگری او متارکی له
اعلان سره موافقت .

۴- د هغو خورا مهمو مسالو
په باره کی د تصمیم نیول
چی د هیواد په برخلیک
پرزوی اړه لری .

لویه شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په
دغه اساسی قانون کسی
بل ډول ټاکل شوی وی ،
لویه جرگه د جمهور رئیس په
واسطه رابلل کیری ، برانیستل

رئیس‌جمهور

دعوت، افتتاح و جلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود.

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد.

تصمیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد.

ماده شصت و نهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خود را به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند.

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون و طرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد.

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته ملا حیث های خود را در عرصه های تقنینیه، اجرائی و

کیفری او د هفی غوندهی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چوسی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکي، جوړیږي . دلویی جرگی نصاب د هفی دټولو غړیو ددوو ثلث په حضور بشپړیږي .

دلویی جرگی تصمیمونه د هفی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږي .

نهم شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د پټگیدو په حالت کی د هفی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتي.

اواییمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږي .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواییمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

زبدي خبرنگار

وقضا ئيه مطابق احكام اين
قانون اساسي و قوا نيين
جمهوري افغانستان تعميل
مي كند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اكثريت
آراي اعضاي لويه جرگه براي
مدت هفت سال انتخاب ميشود.
يك شخص نميتواند بيشت
از دو بار به حيث رئيس
جمهور انتخاب گردد .
رئيس جمهور نزد لويه جرگه
مسئول و مكلف به ارائه
گزارش مي باشد .

بمنظور انتخاب رئيس
جمهور جديد لويه جرگه طی
مدت سي روز قبل از ختم
دوره صلاحيت رئيس جمهور
دعوت مي گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوري
افغانستان كه سن (۴۰) ساله
لگي را تكميل كرده خود و
همسروي از والدين افغان
متولد واز حقوق مدني و سيا
سي بر خور دار باشد بحيث

تقنينه اجرائيه او قضا ئيه
برخو كي ددغه اساسي قانون
او د افغانستان د جمهوريت
د قوانينو له حكمونو سره
سم تعميلوي .

دوه اويامه ماده :

جمهور رئيس د لويي جرگي
دغريو د رايو په اكثريت
اوو كلونو د مودي د پلساره
انتخابيري .

يو شخص نه شي كيدلای
له دوو ځلونه زيات د جمهور
رئيس په توگه انتخاب شي .
جمهور رئيس لويي جرگي
ته مسئول او په راپوز وركولو
مكلف دي .

د نوي جمهور رئيس د
انتخاب په مقصد لويه جرگه
د جمهور رئيس دواك د دوري
له پای ته رسيدو څخه مخکې
د ديرشو ورځو په موده كي
رابلل كيږي .

دری اويامه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
هر مسلمان تبعه چې د
څلو يښت كلني عمري بشپړ
كړي وي ، په خپله او همسري
له افغان مور او پلار څخه
زيريدلي اوله مدني اوسياسي
حقوقو څخه برخمن وي ،

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

ماده هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور به از انتخاب
در دوره چهار ساله
بها می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سواگت یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت و از تطبیق آن موا-
ظیت نموده از استقلال ، حاک-
میت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق و آزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم و تمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ،
تعمیر صلح و ترقی کشور به
کار بدم .»

ماده هفتاد و پنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلاحی-
ت های آتی میباشد :

۱- قیادت اعزلی قوای مسلح

۲- توشیح قوانین و مصو-

بات شورای ملی .

۳- تعیین و عزل و نصب اعظم

د جمهوری رئیس به توگه
انتخابیدلای شی .

خاور او یا یوه ماده :

جمهور رئیس به لویه جرگه
کی له انتخابیدلو وروسته به
لاندی ډول لویه کوری :

((د لوی خدای په نامه
لورده کوم چی داسلام دسپینلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د عغه
د تطبیق خارنه اود افغان نستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
زمکنی بشپړتیا ساتنه
وکریم ، د اتبا عو اساسی
حقوق او آزادی وساتسم او
خپلی ټولنی هلی خلی دقورنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینگښت اود
هیواد د پرمختگ دتامین پسه
خاطر به کار واچوم)) .

پنځه او یایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پر ورو مندرجو واگونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱- دوسله وال پوځ لور
قیادت .

۲- د قوانینو او د مجلس

شورا د مصوبو توشیح ،

۳- د حکومت د چارو

رابطه به تشکیل حکومت.

۴- منظوری تقرر صدر اعظم،
معاونان صدر اعظم و وزراء
بعده از کسب رای
اعتماد از جانب
ولسی جرگه، و قبول استعفای
آنان،

۵- تدویر و ریاست جلسات
شورای وزیران عنداللزوم .

۶- منظوری ارسال قضات
و منظوری تقرر، ترفیح و تقاعد
قضات، کارمندان و افسران
عالیه، طبق قانون،

۷- اتخاذ تصمیم در مورد
تدویر نظر خواهی عمومی
یا مراجعه به آرای عامه
(ریفراندم) راجع به مسایل
عمده سیاسی، اجتماعی
و اقتصادی

۸- عفو و تخفیف مجازات.

۹- تعیین روسای نماینده
گیمهای دیپلوما تیک جمهوری
افغانستان در کشورهای
دیگر و سازمانهای بین المللی.

دپاره د هو سلی، صدر اعظم
تاکل .

۴- دو نسی جرگه و وزراء
دپاره د رای نه لایحه و تقرر
و ریاسته د صدر اعظم، معاونان
اعظم د مرستیالان و وزراء
تقرر منظوری او د هنسبوری
داستعفا منل .

۵- د لزوم په وقت کسب
د وزیرانو د شورا د غرضان و
تدویر او مشری .

۶- د قاضیانو د ارسال
منظوری او د قضا نسرن
سره سم د قاضیانو، د لویرتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیح او تقاعد منظوری .

۷- د سیاسی، دولتی و
اقتصادی سترو مسائل په باب
د عمومی نظر غوښتنې یا مراجعه
رایي ته د مراجعه (ریفراندم)
په باره کی تصمیم نیول.

۸- د مجازاتو بخښل او
کډول .

۹- په نورو هیوادونو
بین المللی سازمانونو کې،
د افغانستان جمهوریت د
پیلو ماتیکو نماینده گیسو د
رئیسانو تاکل .

روسی جنگلده

- ۱۰- قبول اعتماد نامه های
رو ساي نما ينده گيمه‌اي ديپلو-
ماتيک کشور های د يـگـر
در جمهوري افغا نستان.
- ۱۱- اعلام حالت اضطرار،
سفير بري عمومي وقسمي وخاتمه
دادن به آنها،
- ۱۲- اعلام جنگ ومتارکه
به موافقه لويه جرگه .
- ۱۳- اجازه نشر پول ور
يفورم پولی طبق قانون ،
- ۱۴- اعطای تا بعیت و پناهينه
گی طبق قانون،
- ۱۵- اعطای نشانها ،مدالها
والقاب افتخاری طبق قانون
۱۶- منظوری سرود ملی
جمهوری افغا نستان ،
- ۱۷ - الغای قوانین وسایر
اسناد تقنینی که عدم مطابقت
آنها با قانون اساسی توسط
شورای قانون اساسی تشبیت
شده باشد،
- ۱۸- ایجاد دستگاه اداری
ریاست جمهوری،
- ۱۹- اعمال سایر صلاحیت
ها طبق قانون،
- ۱۰- دافغانستان په جمهوري
ريت کی د نورو هیوادونو-
ددیپلو ماتیکو نما ينده گيو د
درئیسانو دپاور لیکونو منل.
۱۱ - داضطرار د حالت ،
د عمومي او قسمي سفیر بري
اعلام او پای ته رسولی .
۱۲- دلویی جرگی به موافقه
دجگری او متارکی اعلام .
۱۳ - دقانون سره سم
پیسو دخپړولو اجازه او پولسی
ریفورم .
۱۴ - دقانون سره سم
دتابعیت او پناه ورکړه .
۱۵- دقانون سره سم-
دنبیانونو، مدالونو او افتخاری
لقبونو ورکړه .
۱۶- دافغانستان جمهوریت
دملی سرود منظوری .
۱۷- د هغو قوانینو اونورو
تقنینی اسنادو لغوه کول چی
داساسی قانون سره د هغونه
سمنون داساسی قانون دشورا
له خوا تشبیت شوی وی .
۱۸ - د جمهوري ریاست
اداری دستگاه جوړول .
۱۹ - دقانون سره سم
دنورو واکونو عملی کول .

کتاب قوانین

رئیس جمهور میتواند بر-
خی از صلا حیطهای قانونی خود
رأبه معاونان رئیس جمهور
تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز
از حالات بیماری صعبالعلاج
ودوام دار و یا استعفاء الی
ختم دوره صلاحیت بهوظایف
خود دوام میدهد. درتمام
حالاتیکه رئیس جمهور نتواند
وظایف خود را ایفا نماید
این وظایف از طرف معاون
اول رئیس جمهور اجراء می-
شود.

در صورت اذست دادن
دایمی قابلیت کار، مرگ و
یا استعفاء رئیس جمهور،
لویه جرگه توسط معاون اول
أوبه منظور انتخاب رئیس
جمهور جدید طی مدت يك ماه
دعوت می شود.

در حالت استعفاء، رئیس
جمهور استعفاء خود را
مستقیماً به لویه جرگه ارائه
می کند.

جمهور رئیس کولای شسی
چی خیل خینی قانونی واکونه
د جمهور رئیس مرستیا لا نو
ته وز وسیاری .
شپراویایمه ماده :

جمهور رئیس دصعبالعلاجی
او اوردی ناروغی او یا استعفاله
حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه
خیلو دندو ته دوام ورکوی. به
تولو هغو حالاتو کی چی جمهور
رئیس ونه شسی کرای خپلی دندی
سرته ورسوی د غه دندی د
جمهور رئیس دلومری مرستیال
له خوا ترسره کیری .

جمهور رئیس په دایمی توگه
دکار دورتیا له لاسه ورکولو،
میرینی او یا استعفا په صورت
کی لویه جرگه د هغه دلومری
مرستیال په واسطه د نوی
جمهور رئیس د انتخاب په
مقصد دیوی میاشتی دمودی په
ترخ کی رابلل کیری.

د استعفاء په حالت کی
جمهور رئیس خيله استعفا په
مستقیمه توگه لویی جرگی ته
وړاندی کوی.

آیین‌نامه انتخابات

شپږم فصل

ملی شورا

اووه اويايمه ماده :

ملی شورا (پارلمان) د افغانستان جمهوریت تر ټولو نور تقنینی ارگان دی .

انه اويايمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده .

نېه اويايمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزادی ، سری او مستقیمی رایې اخیستنې له لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی .

دسنا د مجلس غړی (سناوران) په لاندی توگه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱- له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب د عمو می برابری ، آزادی ، سری او مستقیمی رایې اخیستنې له لاری .

۲- د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددزیو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب .

فصل ششم

شورای ملی

ماده هفتاد و هفتم:

شورای ملی (پارلمان) عالیتر-
ان ارگان تقنینی جمهوری
افغانستان میباشد .

ماده هفتاد و هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو
مجلس ولسی جرگه و سنا
می باشد .

ماده هفتاد و نهم :

وکلای مردم د ولسی جرگه
از طریق رای گیری عمو می ،
مساوی ، آزاد سری و مستقیم
برای یک دوره تقنینیه پنج
ساله ، طبق قانون انتخاب
میشوند .

اعضای مجلس سنا (سنا)
توران (به ترتیب ذیل انتخاب
وتعیین میشوند:

۱- از هر ولایت دو نفر
برای مدت پنج سال به انتخاب
مردم ، از طریق رای گیری عمو می ،
مساوی ، آزاد ، سری و مستقیم ،

۲- از جمله اعضای شورای
هر ولایت دو نفر برای مدت سه
سال به انتخاب شورای مربوط

گزینہٴ چہارم

۳ - پاتی دریمہ برخہ دملی
فرہنگی شخصیتونو د خیبرو،
پوهو او باوری افرادو له جملی
خخہ د خلورو کلونو د پارہ د
جمهور رئیس له خوا اټاکل
کیری .

اتیامہ مادہ:

د ملی شورا د غړیو شمیر،
شرایط ، د انتخاب او انتصاب
طرز د قانون سره سم
تنظیمیری .

یو اتیامہ مادہ :

ملی شورا ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
پرسیره دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینی
فرمانونو تصویب، تعدیل او لغوه
کول او جمهور رئیس ته یی
دوشیخ په غرض وړاندی
کول .

۲ - د قوانینو تفسیر .

۳- ددوه اړخیزو تړو نونو
د عقد او فسخ کولو تصویب
اود بین المللی تړو نونو سره
دیوخی کیدو او ورخخه دوتلو
تصویب ،

۴- د اقتصادی - ټولنیزی
پرمختیا دپلا نونو تصویب اود
هغو دترسره کولو په باب
د حکومت دراپور تائید .

۳- یک ثلث با قیمانده از
جمله شخصیت های ملی، فر-
هنگی ، افراد خیبر، دانشمند
وبا اعتبار ، برای مدت چهار
سال ، به تعیین رئیس جمهور،

ماده هشتماد:

تعداد، شرایط طرز انتخاب
وانتصاب اعضای شورای ملی
مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتماد و یکم :

شورای ملی، علاوه بر سایر
صلا حیتها ی مندرج ا یین
قانون اساسی ، دارای صلا
حیتها ی ذیل میا شد :

۱ - تصویب ، تعدیل و
لغو قوانین و فرامین تقنینی
وانتقدیم آنها به رئیس جمهور
جهت توشیح .

۲ - تفسیر قوانین .

۳- تصویب عقد و فسخ
معاهدات دو جانبه و تصویب
الحاق به معاهدات بین المللی
وانفصال از آنها ،

۴ - تصویب پلان های
انکشاف اقتصادی - اجتماعی
وتائید گزارش حکومت در
مورد اجرای آنها ،

زیمبی چین دله

- ۵ - تصویب بودجه دولتی و بررسی گزارش در مورد اجرای آن .
- ۶ - ایجاد واحدهای اداری و تعدیل آنها .
- ۷ - تاسیس ولغو وزارتها .
- ۸ - اتخاذ تصمیم در مورد تعیین عزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی و مطالبه رئیس جمهور .
- ۹ - اجازه اخذ قرضه به دولت و اعطای امتیاز دارای اهمیت اساسی در اقتصاد ملی به شمول اعطای انحصار .
- ۱۰ - وضع نشا نها ، مدالها و القاب افتخاری ، طبق قانون .
- ۱۱ - تائید برقراری روابط با دول دیگر و سازمان های بین المللی .
- ۱۲ - استماع جواب صدراعظم و اعضای حکومت در مورد اجراءات شامل صلا - حیت حکومت در جلسه استجواب .

- ۵ - دولتی بودجی تصویب اودهنی داجرا په باب دراپور خیره .
- ۶ - داداری واحدونو جوړول او تعدیل یی .
- ۷ - دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،
- ۸ - د جمهور رئیس د وزیر پېژندنې او غوښتنې له مخې د جمهور رئیس د مرستیالانو د پاکلو او عزل په باب د تصمیم نیول .
- ۹ - دولت ته د پانچور دا خيستلو اجازه او د انحصار دورکړی په شمول به ملی اقتصاد کی د اساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .
- ۱۰ - د قانون سره سم د نښانونو ، مدالونو او افتخاری لقبونو وضع کول ،
- ۱۱ - له نورو دولتونو او بین المللی سازمانونو سره د اړیکو د ټینګولو تائید .
- ۱۲ - د استجواب په غونډه کی د حکومت په واک کی د شاملو اجراءاتو په باب د صدراعظم او د حکومت د غړیو د جواب اوریدل .

گنجینه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی
واکونه لری :

۱- دوزیرانو شورا او یا د
هغی یوه غړی ته دباوردراپی
دورکړی او یا د باور د سلب
په باب دتصمیم نیول .

۲- دولسی جرگی او سناتر
مینځ دنظر د اختلاف په صورت
کمی د اقتصاددی - تو لئیزی
پرمختیا دپلانونو او د دولتی
بودجی دطرحی په باب دوروستی
پزیکړی کول .

دری اتیا یه ماده :

دملی شورا هر مجلس به
لومړنی اجلاس کی د خپلو
غړیو له مینځه د و ئیغو
د څیر لو د پاره یو
کمیسیون انتخابوی . دغه
کمیسیون مربوط مجلس ته د
څیرنی د نتیجو راپور ورکوی .

خلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له
جملی څخه دټولی تقنینیه دوری
پاره په لومړنی اجلاس کی
درئیس ، ددوومرستیالانو او
دو منشیانو په ترکیب اداری
هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جرگه دارای صلاحیت
های اختصاصی ذیل
میباشند :

۱- اتخاذ تصمیم در مورد
اعطای رای اعتماد ویاسلب
اعتماد از شورای وزیران ویا
یکی از اعضای آن .

۲- اتخاذ فیصله نهایی راجع
به طرح پلانهای انکشاف
اقتصادی اجتماعی و بودجه
دولتی در صورت اختلاف نظر
بین ولسی جرگه وسنا .

ماده هشنادو سوم :

هر مجلس شورای ملی در
اولین اجلاس ، کمیسیون
را از بین اعضای خود جهت
بررسی وثایق ، انتخاب میکند
این کمیسیون نتایج بررسی
را به مجلس مربوط گزارش
میدهد .

ماده هشنادو چهارم :

ولسی جرگه از جمله
اعضای خود برای تمام دور
تقنینیه در اولین اجلاس ،
هیئت اداری رابه ترکیب
رئیس ، دو معاون و دو منشی
انتخاب می کند .

رئیس هیئت مدیره

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به تر کینب رئیس برای مدت پنج سال، دو معاون و دو منشی را برای مدت یکسال انتخاب می کند.

روسای مجالس شورای ملی، رهبری و تامین نظم جلسات مربوط را به عهده دارند. در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می دهد.

ماده هشتاد و پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود.

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد، بودجه سال گذشته

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځو کلونو دپاره درتیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری. درتیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی.

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلې دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی.

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده. که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی.

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیر کال بودجه دنوی

قانون اساسی شورای عالی

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق العاده شور - ای ملی بر اساس تصمیم رئیس جمهور، مطالبه رئیس هر يك از مجالس و یا تقاضای يك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشكيل جلسه میدهند.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

کال دبودجی د تصویب تروخته پوری تطبیقیری .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهور رئیس دتصمیم، دمجلسونو د هر یوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږم اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د گډو غونډولارښوونه په وار سره دهغو درئیسانو له خوا کیری. دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیری او پای ته رسول کیری .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیری .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه د غړیو د دوو دریو

بندی چهارم

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتاد و هشتم :

جلسات جداگانه و مشترک مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس به سری بودن آن تصمیم بگیرد. جریان مباحثات هر دو مجلس ثبت می گردد.

ماده هشتاد و نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیونهای دائمی را از بین اعضای خود، جهت بررسی مقدماتی و آماده ساختن مسایل داخل صلاحیت هر مجلس، انتخاب میکند .

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهای تحقیق، تفتیش و سایر کمیسیونهای موقتی را ایجاد کند.

وظایف و طرز العمل کمیسیونهای تحقیق و تفتیش توسط هر یک از مجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

برخو به حضور بشپیری .
دهر مجلس تصمیم دهغه
دولو غریو درایوبه اکثریت
نیول کیری .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو
جلا او گهی غونهای علنی
دی ، مگر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .

ددواړو مجلسونو د بحثونو
جریان ثبتیری .

نپه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو څخه د هر مجلس
په واك كی ددنده مسالو
دلومړنی څیرنی او چمتوكولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صورت
كی د څیرنی او پلتنی
کمیسیونونه او نور موقتی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیرنی او پلتنی د
کمیسیونونو د ندي او
کړنلاره د ملی شورا د هر یوه
مجلس له خوا تنظیمیری .

کتاب قوانین اساسی

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غږی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غږی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیری . ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړی . کسه چیوری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غږی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایې سره د ملی شورا دواړو مجلسونو او د هغو ددایمی کمیسیونونو په غونډو کسې برخه واخلي .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غږی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دخرگندولو حق لری .

ماده نودو یکم :

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هر یک از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به استیضاح به صورت تحریری یا شفاهی ارائه میگرد .

ولسی جرگه میتواند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حکومت رابر رسی کند .

در صورتیکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به وظایف خود ادامه میدهد .

ماده نودو دوم :

اعضای شورای وزیران میتوانند ، با کسب اجازه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شورای ملی و کمیسیون های دایمی آنها شرکت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی در اجلاس جدا گانه و مشترک دارای حق رای و اظهار نظر میباشند .

رئیس هیئت مدیره

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و در بین دو اجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمیتواند و مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر يك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :

- ۱ - رئیس جمهور .
- ۲ - کمیسیون های دائمی مجلسین شورای ملی .
- ۳ - حداقل عشر اعضای هر مجلس .

دملی شورا هیچ غری د ملی شورا به دننه او یا بهر کی درایی یا نظر دخرگندولو به خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول گیری .

دملی شورا غری د مربوط مجلس له موافقی پرته اود ملی شورا د دوو اجلاسو نو تر میزخه د هنی د اداری هیئت له موافقی پرته د خرگند جرم د حالاتو به استثنا نیول کیس لای او تو فیقیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول گیری .

که چیری د ملی شورا غری دخرگند جرم به حالت کی و نیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هر یوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

- ۱ - جمهور رئیس .
- ۲ - د ملی شورا د دوو مجلسونو دایمی کمیسیونونه
- ۳ - د هر مجلس د غریو لږ تر لږه لسمه برخه .

کتاب قوانین اساسی

۴- د وزیرانو شورا .

۵- ستره محکمه .

۶- لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضمع کول، تعدیل و لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوالی یا دعوایدو کمښت را مینځته کړی پدغه باب د حکومست مخکینی موافقه تر لاسه کیری.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چی

په دغه اساسی قانون کی په بل ډول اټکل شویدی دیو اتیایمی مادی د مندرجوواکونو په باب دیوه مجلس تصمیمونه بل مجلس ته استول کیری .

که چیری دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له خوا ردشوی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړیو څخه په برابر شمیر گډهیئت

جوړیږی . د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شوی وی،

د جمهور رئیس لسه دوشیخ وروسته نافذ کول کیری که چیری گډ هیئت

د نظر دا اختلاف په لیری کولو بریالی نهشی، موضوع دملی

۴- شورای و زیران .

۵ - ستره محکمه .

۶- لویه څارنوالی .

در صورتی که وضع ، تعدیل و لغو قانون افزایش مصارف و یا کاهش عواید دولت را به بار آورد ، موافقه قبلی حکومت در زمینه حاصل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حالاتی که در

این قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده است ، تصویب میم یک مجلس در مورد صلاحیتهای مندرج ماده هشتادویکم به مجلس دیگر فرستاده میشود .

در صورتی که تصویب یک مجلس از جانب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توافق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم هیئت مختلط که به دو

ثلث آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد از توشیح

رئیس جمهور نافذ شمرد میشود هرگاه هیئت مختلط موافق

به رفع اختلاف نظر نشود ،

رئیس هیئت مدیره

موضوع در جلسه مشترک
مجلسین شورای ملی بررسی
و تصمیم در آن باره به اکثریت
آرای اعضای جلسه مشترک
انخاذ میگردد .

ماده نود و ششم :

تصمیم شورای ملی، بعد
از توشیح رئیس جمهور، نافذ
میگردد .

در صورتی که رئیس
جمهور به تصمیم شورای ملی
موافقه نداشته باشد میتواند -
اند آنرا در ظرف سی روز از
تاریخ تقدیم ، یا تذکر دلایل،
به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی
روز و همچنان در صورتی
که مجلس شورای ملی در
جلسات جداگانه اجلاس آینده
خود آن را به دو ثلث آرای
اعضاء مجدداً تصویب نماید،
تصمیم نافذ شمرده میشود
و رئیس جمهور آنرا تو شیح
مینماید .

ماده نود و هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

شورا ددوا و مجلسینو به
گروه غونبه کی خپل کیری
او د هغه په باب تصمیم دگهی
غونبهی د غړیو درایو په
اکثریت نیول کیری .

شمیر نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د
جمهور رئیس له توشیح -
وروسته نافذیری .

که چیری جمهور رئیس د
ملی شورا د تصمیم سره
موافقه ونه لری ، کو لای شمی
چی هغه د وړاندی کیدو له
نیستی څخه ددیرشو وړ خو
په ترڅ کی د دلایلو په څرگند -
ولو سره ملی شورا ته مسترد
کړی

ددیرشو وړ خو د مودی
په تیریدو سره او همد غه شان
که چیری د ملی شور امجلسونه
د خپل راتلونکی اجلاس په
ځانگړو غونډو کی هغه بیا
د غړیو درایو په دوو دریمو
برخو تصویب کړی ، تصمیم
نافذ گنل کیری او جمهور
رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کو لای شمی

رئیس جریگه

چی دو لسی جرگی او سناد
رئیسانو، صدر اعظم، قاضی-
القضات او داساسی قانون
دشورا درئیس په سلادولسی
جرگی یا ملی شورا پرنکیدل
دهوجه دلایلو په خرگندولو
سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی
جرگی یاملی شورا له پرنکیدو
وروسته ددریو میاشتو په موده
کسی کپری .

نوی ولسی جرگه یاملی شورا
له نویو انتخاباتو وروسته
تریوه کاله پوری پرنکیدلای
نه شی. ولسی جرگه یاملی شورا
د جمهور رئیس د واک
ددوری د وروستیو شپږو
میاشتو په موده کی پرنکیدونکی
نه ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شمورا
مصوبی په پښتو او دری ژبو
خپریزی او کیدای شی چی
هغه دهیواد دنورو ملیتونو په
ژبو هم خپری شی .

نپه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس
اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی -
جرگه ، سنا ، صدرا اعظم ،
قاضی القضات ورئیس -
شورای قانون اساسی ،
انحلال و لسی جرگه یا شو-
رای ملی را با ذکر دلایل
موجه آن اعلام نماید. انتخاب-

بات مجدد در خلال مدت سه
ماه بعد از انحلال ولسی جرگه
یا شورای ملی، صورت میگیرد.

انحلال و لسی جرگه یا
شورای ملی جدید الی یک
سال بعد از انتخابات مجدد،
صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای
ملی ، در جریان شش ماه
اخیر دوره صلاحیت رئیس
جمهور ، غیر قابل انحلال
میا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین و مصوبات شورای
ملی به اسان های پښتو و دری
به نشر میرسد و میتوان آنرا
بزبان های سایر ملیت های
کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس
شورای ملی و کمیسیونهای

آرمانی جریډ

دایمی آن تو سطرز العمل
مجلس مربوط ، در مطا بقت
با احکام قانون اساسی وقوا-
نین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

ماده صدم :

شورای وزیران (حکو-
مت) عالیترین ارگان اجرا-
ئیوی جمهوری افغانستان
میباشد .

شورای وزیران مرکب
است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

ماده یک صد و یکم:

صدراعظم موظف در اولین
اجلاس دوره تقنینیه خط
مشی سیاست داخلی و خارجی
ترکیب حکومت راجعت اخذ
رای اعتماد به ولسی جرگه
ارائه و معرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای
اعتماد و منظوری رئیس
جمهور خط مشی سیاست
داخلی خارجی و اعضای حکومت
را به سنا ارائه و معرفی می
کند .

فعالیت طرز د مربوط مجلس
د طرز العمل به واسطه د
اساسی قانون او نافذ قوانینو
سره په سمون کی تنظیمیری .

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت)
د افغانستان جمهوریت تر ټولو
لوړ اجرائیوی ارگان دی .

د وزیرانو شورا له دغو
کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان .
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه
دوری په لومړنی اجلاس کی
د کورنی او بهرنی سیاست
تک لاره او د حکومت تر کیب
د باور د رای د اخیستلو پسه
مقصد ولسی جرگی ته وړاندی
او معرفی کوی .

صدراعظم د باور د رای اود
جمهور رئیس د منظوری له
اخیستلو وروسته د کورنی او
بهرنی سیاست تک لاره او د
حکومت غړی سناته وړاندی او
معرفی کوی .

زیمبی جزایر

یوسلو دویمه ماده :

د وزیرانو شورا ولسی جرگی او جمهور رئیس ته مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

یوسلو دریمه ماده :

د وزیرانو شورا د غه دندی او واکونه لری :

۱- دکورنی او بهرنی سیاست دتک لاری طرح او تطبیق .

۲- د ملی اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مین، د اقتصاد د ی او پو لنیزی پر مختیا دپلانونو طرح کول، ددو لتی بودجی ترتیب ، دپلانونو او بودجی تطبیق او ملی شورا ته دهغوداجرا کولو په باب دراپور وړاندی کول.

۳- د عامه گټو د دفاع ، دقانونی ملکیت د ټولو ډولونو د حمایت ، د عامه نظم او امنیت د تامین اوداتبا عو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد دتدبیرو نیول.

۴- د قانون سره سم دبهرنیو اړیکو لاریشوونه ، دنورو دولتونو

ماده یک صدو دوم :

شورای وزیران در برابر ولسی جرگه ورئیس جمهور مسوول و مکلف به ارائه گزارش میباشند .

ماده یک صدو سوم :

شورای وزیران دارای وظایف وصلاحیتهای ذیل میباشند :

۱- طرح و تطبیق خط مشی سیاست داخلی و خارجی

۲- تا مین اجرای امور اقتصاد ملی ، طرح پلانی انکشاف اقتصادی واجتماعی ترتیب بودجه دولتی ، تطبیق پلانیها و بودجه و ارائه گزارش مبنی بر اجرای آنها به شورای ملی ،

۳- اتخاذ تدابیر بمنظور

دفاع از منافع عامه، حمایت تمام اشکال ملکیت قانونی تا مین نظم وامنیت عامه وحراست از حقوق و آزادیهای اتباع .

۴- رهبری مناسبات

سببات خارجی ، برقراری روابط دیپلوماتیک و عقد

رسمی خبریه

مواقتنا مه ها با دول د یگر
ومو سسات بین المللی
طبق قانون .

۵ - ایجاد ادارات وارگا
نهای وابسته به شورای وز-
یران به تأیید رئیس جمهور .
۶ - تصویب مقررہ و اساسا
سنامه در حدود صلاحیت
طبق قانون .

۷- ارائه مقررہ ها، اساسنامه
ها ومصوبات شورای وزیران
به رئیس جمهور .
۸- اعمال سایر صلاحیتها
طبق قانون .

ماده يك صدمو چہارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی
و یا انحلال ولسی جرگه شورای
وزیران در صورت ضرورت
عاجل میتواند در مورد مسایل
شامل صلاحیت شورای ملی
به استثنای مسایل مربوط
بودجه وامور مالی، فرامین
تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی
بعد از توشیح رئیس
جمهور نافذ شمرده می شود.
شورای وزیران فرامین

او بین المللی موسسو سره
ددیلو ماتیکو اپیکو ٲینکولاد
دموافقت لیکونو لاسلیک کول .
۵- دجمهور رئیس په تأیید
دوزیرانو په شورا پوری دٲه ليو
ادارو اوارگانو جرٲول .
۶- دقانون سره سم دواک په
حدودو کی د مقررۍ او اساسا-
سنامی تصویبول ،
۷- جمهور رئیس ته دمقررۍ
اساسنامو اودوزیرانو شورا
دمصوبو وٲراندۍ کول .
۸- د قانون سره سم دنوزو
واکونو عملی کول .

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا
دولسی جرگی د ٲنکیدو په
وخت کی د وزیرانو شورا د
عاجلی اٲتیا په صورت کی
کولان شی چی په بودجی او
مالی چارو پوری له مربوطو
مسالو ٲرته د ملی شورا په
واک کی د شاملو مسئلو به
باب تقنینی فرمانونه وضع
کړی ، تقنینی فرمانونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذ گڼل کیږی .
دوزیرانو شورا هغه تقنینی
فرمانونه چی داساسی قانون

رسمی حکومت

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد.

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه بر اساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت را سبکدوش و یا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع در اولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

ماده يك صدر پنجم :

حکومت در حاله آتی

منحل میگردد :

- ۱ - استعفا ی صدراعظم.
- ۲ - بیماری صعب العلاج
- و یا امدار و یا فوت صدراعظم.
- ۳ - سلب اعتماد و لسی جرگه از حکومت .
- ۴ - ختم دوره تقنینیه .

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیتی څخه له اعتباره لویزی .

جمهور رئیس کولای شی چی د ملی شورا د دوو اجلاسو تر مینځ موده او یا دولسی جرگی د پنگیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی گوښه او یانوی غړی و ټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیزی .
یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی پنگیزی :

- ۱- د صدراعظم استعفا.
- ۲- د صدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یا مړینه.
- ۳- له حکومت څخه دولسی جرگی د باور بیرته اخیستل .
- ۴- د تقنینیه دوری پای ته رسیدل .

آرشیو حکایت

ه - انحلال و لسی جرگه

یا شورای ملی .
در تمام این حالات حکو-
متی که منحل گردیده ، الی
تشکیل حکومت جدید تحت
سرپرستی یکی از اشخاص
مندرج ماده (صدم) قانون
اساسی که از طرف رئیس
جمهور تو ظیف میگردد ، به
وظیفه خود دوام میدهد .

ماده يك صدو ششم :

تشکیل ، ترکیب و طرز
فعالیت شورای وزیران توسط
قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) يك
رکن مستقل دولت می باشد .

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغا
نستان صرف توسط محکمه
طبق قانون ، صورت میگیرد .
قوه قضائیه مرکب است از
ستره محکمه و محاکم
دیگری که طبق قانون تشکیل
میگردند .

ماده يك صدو نهم :

ستره محکمه بحدیث عا-

ه - دولسی جرگی یا ملی

شورا پنگیدل ،
په دغو ټولو حالانو کسی
هغه حکومت چی پنگ شو ی
دی دنوی حکومت تر جوړیدو
پوری داساسی قانون دسلمی
مادی د مندرجو اشخاص--
له جملی څخه دیوه تن تر
سرپرستی لاندی چی دجمهور
رئیس له خوا تو ظیفیری ، ځینی
دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ،
ترکیب او فعالیت څرنگوالی
دقانون په واسطه تنظیمیری .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت
یو خپلواک رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغانستان په
جمهوریت کی یوازی دمحکمی
له خوا دقانون سره سم کیږی .
قضائیه قوه له ستري محکمی
او نورو هغو محکمو څخه چی
دقانون له مخی جوړیږی ، مرکبه
ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

آیین دادرسی

لیترین ارگان قضایی درراس
سیستم واحد قضایی کشور
قرار داشته مرکب است از
قاضی القضاة ، معاونان قاضی
القضاة و اعضا .

ستره محکمه بر طبق
احکام قانون فعالیتها
محاکم را نظارت نموده ،
تطبیق یکسان قانون را در
فعالیتها محاکم تاهین می
کند .

ماده يك صدو دهم :

قاضی القضاة ، معاونان
و اعضا ستره محکمه طبق
قانون توسط رئیس جمهور
تعیین میگردند .

قاضی القضاة نزد رئیس
جمهور مسوول و مکلف به ارائه
گزارش میباشند .

ماده يك صدو یازدهم :

محاکم در قضاوت خود
مستقل بوده صرف تابع
قانون میباشند .

رسیدهگی و صدور حکم
توسط محاکم بر اساس
اصل تساوی طرفین در برابر
قانون و محکمه صورت می
گیرد .

ماده يك صدو دوازدهم :

قضاة حین بر رسی قضایا ،

قضایی ارگان به توگه د
هیواد د قضایی واحد سیستم
به سرکی ده اود قاضی القضاة ،
د قاضی القضاة له مرستیالانو
او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون
د حکمونو سره سم د محکمو
فعالیتونه څاری او د محکمو
به فعالیتونو کی د قانون
یوشان تطبیق تامینوی .

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضاة ، دستری
محکمی مرستیالان او غړی
د قانون سره سم د جمهور رئیس
له خوا ټاکل کیږی .

قاضی القضاة جمهور رئیس
ته مسوول او په راپور ورکولو
مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی به خپل قضاوت کی
خپلواکی او یوازی د قانون
تابع دی .

د محکمو له خوا غور اود حکم
صادرول د قانون او محکمی به
وړاندی د دواړو خواوو د برابری
د اصل پر اساس کیږی .

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

مجموعه جدید

احکام قانون اساسی و قوا-
 نین جمهوری افغانستان را
 تطبیق مینمایند .
 در حالاتیکه قانون صراحت
 نداشته باشد ، محکمه قضایا
 را طبق احکام شریعت
 اسلام به نحوی حل و فصل
 مینمایند که عدالت را به
 بهترین وجه ممکن تأمین
 نماید .

ماده يك صدمو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغان-
 نستان محاکمه بصورت علنی
 اجرا میشود . حالاتیکه قضایا
 در جلسات سری رسیده
 گی می شود ، توسط قانون
 تعیین می گردد .
 ابلاغ حکم محکمه در همه
 حالات علنی است .

ماده يك صدمو چهاردهم :

رسیده گی و حل و فصل
 قضا یادر محاکم به لسان
 های پشتو و درزی و یا به لسان
 اکثریت ساکنین محل
 صورت میگیرد .
 اگر طرف دعوی لسانی را
 که محاکمه توسط آن صورت
 میگیرند اند ، حق آشنائی
 با مواد و اسناد قضیه توسط

به وخت کی د افغانستان د
 جمهوریت اساسی قانون او
 قوانین تطبیقوی .
 به هغو حالاتو کی چی
 قانون صراحت ونه لری محکمه
 قضیې د اسلام دشریعت د
 حکمونو له مخې په داسی توگه
 حل او فصل کوی چی عدالت
 په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
 کړی .

یوسلو د یار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
 په محکمو کی محاکمه په علنی
 توگه کیږی . هغه حالات چی
 پر قضیو بانندی په سری غونډو
 کی غور کیږی د قانون په
 واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په
 ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو خوار لسمه ماده :

په محکمو کی د قضیو غور
 او حل او فصل په پښتو او
 درزی ژبو او یادسیمی د اوسیدو
 نکو د اکثریت په ژبه کیږی .
 که چیری د دعوی لوری به
 هغه ژبه بانندی چی محاکمه
 پری کیږی ونه پوهیږی ،
 د ترجمان په مرسته د قضیې د
 موادو او اسنادو سره دآشنایی

دربارهٔ چگونگی رسیدن به عدالت

ترجمان و حق صحبت در محکمه
به زبان مادری برایش تضمین
می گردد ..

ماده يك صـدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید
مدلل باشد و اسباب حکم در آن
ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم
واجب التعمیل است به استثنای
حکم به اعدام که بعد از منظوم
ری رئیس جمهور تعمیم می
گردد .

ماده يك صـدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت
و طرز فعالیت محاکم توسط
قانون تنظیم می شود
فصل نهم
خارنوالی

ماده يك صـدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغان -
نستان سیستم واحد مبتنی
بر اصل مرکزیت بوده ،
متشکل است از لوی به خار -
نوالی و خارنوالیهای دیگری
که طبق قانون تشکیل میگرددند

ماده يك صـدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعلا -

حق او به مورثی ژبه باندی
به محکمه کی د خبر و حق ورته
تضمینیری .

یوسلو پنخلسمه ماده :

د محکمو پریکری باید مدلی
وی او د حکم سببونه به کسی
ذکر شی .

دمحکمو قطعی پریکری واجب
التعمیل دی ، د اعدام له
حکمه پرته چی د جمهور
رئیس له منظوری وروسته
عملی کیری .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب
دقانون په واسطه تنظیمیری .
واک او د فعالیت خرنکوالی
نهم فصل
خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت خا -
رنوالی د مرکزیت - اصل
پر بنسټ واحد سیستم دی او
له لویی خارنوالی او نورو هغو
خارنوالیو څخه چی د قانون
له مخی جوړیری ، متشکل
دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی خارنوال د هیواد

زبني خپلواک

ليت ارگانهای بخارنوالی کشور
را به عهده دارد .
ارگانهای بخارنوالی در اجرا -
آت خویش مستقل بوده
صرف تابع قانون ولوی خار -
نوال میباشد .

ماده يكصدو نژدهم :

لوی خارنوال و معاونان
لوی بخارنوال طبق قانون،
توسط رئیس جمهور تعیین می
گردند .

لوی خارنوال نزد رئیس
جمهور مسوول و مکلف به
اقدام گزاش می باشد .

ماده يكصدو بیستم :

ظارت عالی بر تطبیق
و رعایت یکسان قوانین
از طرف تمام وزارت ها
, ادارات , موسسات دولتی,
مختلط , خصوصی , کوپراتیفها,
احزاب سیاسی و سازمان
های اجتماعی , مسوولین
امور و اتباع , بر عهده لوی
خارنوال و بخارنوالان تحت
اثر او می باشد .

ماده يكصدو بیستو یکم :

تشکیل , ترکیب , صلاحیت
و طرز فعالیت بخارنوالی توسط
قانون تنظیم می گردد .

بخارنوالی د ارگانو نو د فعالیت
لارښوونه کوی .
د بخارنوالی ارگانونه به
خپلو اجراآتو کی خپلواک دی,
یوازی د قانون او لوی بخارنوال
تابع دی .

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی بخارنوال او د لوی
بخارنوال مرستیالان د قانون
سره سم د جمهور رئیس له خوا
تاکل کیری .

لوی بخارنوال جمهور رئیس
ته مسوول او دراپور به ورکولو
مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

د ټولو وزارتونو , ادارو , د
دولتی , مختلطو او خصوصی
موسسو , کوپراتیفو نو
سیاسی گوندو نو او ټولنیزو
سازمانونو , د چارو د مسوولینو
او اتباعو له خوا د قوانینو په
پوشان تطبیق او رعایت باندی
لوړه خارنه د لوی بخارنوال او
دهغه ترلاس لاندی بخارنوالانو
په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د بخارنوالی تشکیل ,
ترکیب , واک او د فعالیت
خړنگوالی د قانون په واسطه
تنظیمیری .

کتابخانه دیجیتال

قسم فصل

اساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویستمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نورو تقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنې په مقصد جوړېږي.

یوسلو درویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا دغه واکونه لري :

- ۱- له اساسی قانون سره دقوانینو، تقنینی فرمانونو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو څپړل،
- ۲- جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په باب د حقوقی مشورو ورکول.

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لري :

- ۱- هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندې کیږي، مطالعه اود اساسی قانون سره

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده يك صدو بیست و دویم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد.

ماده يك صدو بیست و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت های ذیل می باشد :

- ۱- بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی
- ۲- ارائه مشوره های حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده يك صدو بیست و چهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

- ۱- اسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه می گردد مطالعه و راجع به

آرشیو خبری ایران

مطابقت آنها با قانون اساسی ابراز نظر نماید.

۲- پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قلمرو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصد و بیست و پنجم:
شورای قانون اساسی متشکل از رئیس، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصد و بیست و هشتم:
شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسؤل و مکلف به ارائه گزارش میباشد.
ماده یکصد و نهم:
تشکیل و طرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصد و هشتم:
اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحدهای اداره

د هغو دسمون لړلو په باب نظر څرگند کړی.

۲- جمهور رئیس ته د قانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

د اساسی قانون شورا له رئیس، مرستیال، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی د جمهور رئیس له خوا ټاکل کیری.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:
د اساسی قانون شورا جمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:
د اساسی قانون د شورا تشکیل او فعالیت څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیری.

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:
د افغانستان جمهوریت اداره د مرکزی او سیمه ییزی

رسمی جرنیله

مرکزی و محلی طبق قانون
تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از
لحاظ اداره محلی متشکل از
واحد های اداره ولایات
، ولسوالیها ، شهرها و نواحی
می باشد .

در راس واحد
های متذکره با لتر تیپ
والیها ، ولسوالیها ، شاروالیها
و آمرین نواحی قرار دارند .

در هر ولایت و ولسوالی
شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون تشکیل
میشود .

شورای ولایت و شورای
ولسوالی یک یک نفر
را از بین اعضای خود به
حیث رئیس و منشی انتخاب
می کنند .

دوره صلاحیت شورای
ولایت و شورای ولسوالی
سه سال است .

ماده یک صد و بیست و نهم :

شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون در
مین امداد ف انکشافی دولت
در محل سهم گرفته ، به

اداری دواحدونو په اساس
دقانون له مخی تنظیمیری .

دافغانستان جمهوریت
دسیمه ییزی اداري له پلوه
دولایتونو ، ولسوالیو ، شاروالیو
رونو او ناحیو د اداری له
واحدونو څخه متشکل دی .

د نو موروا واحدونو په سر
کی په ترتیب سره والیان ،
ولسوالان ، شاروالان او د
ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی
کی دقانون له مخی د ولایت
شورا او د ولسوالی شورا
جوړیږی .

دولایت شورا او د ولسوالی
شورا دخپلو غړیو له مینځه یو
یو تن درئیس او منشی په توگه
انتخابوی .

دولایت دشورا او د ولسوالی
دشورا دواک دوره دري کاله ده .

یوسلو نههویستمه ماده :

دولایت شورا او د ولسوالی
شورا دقانون سره سم په
سیمه کی د دولت د پرمختیایی
هدفونو په تامین کی ونډه اخلی
او اداری ته د مر بوطو چارو د

ترتیبی جدید

اداره در باره بهبود و انکشاف امور- مر بو ط مشوره مید هد. برای اعضای شو رای ولایت وشورای ولسوالی حق- الحضور مناسب پر دا خته میشود.

ماده يك صدو سیم:

به منظور اداره امور شهرها ونواحی، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگردد.

برای اعضای مجالس شار- والیها ونواحی حق الحضور مناسب پر دا خته میشود.

شهر کابل ونواحی آن به ارتباط انتخاب نماینده گان برای لویه جرگه و شو رای ملی، بالتر تیب معا دل ولایت وو لسوالیها می باشد.

ماده يك صدوسیم ویکم:

امور مربوط به اداره مرکزی ومحلی و مصونیت و ثبات وظیفوی و سایر مسایل مربوط به کار کنان طبق قانون تنظیم میگردد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده يك صدو سی و دوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تاهمین

بنه والی او پر مختیا په باب سلا ورکوی. دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی.

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو د اداری په مقصد د ښاروالیو او ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ کیږی. دښاروالیو او ناحیو دجلسو غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی.

دکابل ښار او د هغه ناحیې لویې جرگی او ملی شوراتسه داستازو دانتخاب په ارتباطبه ترتیب سره دولایت اوولسوالیو معادل دی.

یوسلو یو دیرشمه ماده:

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربوطی چاری، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون له مخی تنظیمیږی.

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلو دوه دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گتو

زینبی حسن زاده

د تاامین ، د خپلواکۍ ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز گډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابری او دبین المللی همکاري دهر اړخیزی پرمختیا پر بنسټ ولاړ دی.

د تاامین ، د خپلواکۍ ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز گډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابری او دبین المللی همکاري دهر اړخیزی پرمختیا پر بنسټ ولاړ دی.

ماده يك صدمو سړي وسموم:

جمهوری افغانستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلامیه جهانی حقوق بشر و سایر اصول و موازین قبول شده حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د ملګرو ملتونو د سازمان منشور، د بشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیې او دبین الملل حقوقو د نورومل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

ماده يك صدمو سړي وچهارم:

جمهوری افغانستان سیاست عدم انسلاک را به حیث اصل مهم سیاست خارجی دولت تعقیب کرده و به مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاک در جهت نیل به اهداف آن تلاش می کند.

یوسلوخلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دناپییلتوب سیاست د دولت د بهرنی سیاست د مهم اصل په توګه تعقیبوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یوه بنسټ ایښودونکی په توګه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کې هلی ځلی کوی .

ماده يك صدمو سړي و پنجم:

جمهوری افغانستان خوا هان برقراری و تحکیم مناسبه ت دوستانه باهمه کشور ها بخصوص کشور های همجوار

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د ټولو هیوادونو ، په تیره بیا دګاونډیو او اسلامیی هیوادونو سره د هغودسیاسی ، ټولنیز او اقتصادی نظام

وسلی حکومت به

و اسلامي بدون نظر داشت
 نظام سياسي ، اجتماعي و
 اقتصادي آنها ، مبتني بر
 اصول تساوي حقوق ، احترام
 متقابل به استقلال ، حاکميت
 ملي ، تماميت ارضي ، عدم
 مداخله در امور داخلي يکديگر ،
 يکديگر ، عدم توسل به زور ،
 تهديد و يا قوه ، تقبیح همه
 اشکال مداخله و تجاوز ،
 اجرائی صادقانه تعهدات
 بين المللی مطابق اصول و موافقت
 ازین قبول شده حقوق
 بين الملل می باشد .

ماده يك صد و سي و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه
 مردمان و ملل به خاطر صلح
 استقلال ملي ، دموکراسی ، ترقی
 اجتماعي و حق ملل در تعیین سر
 نوشت ساز ، پشتیبانی نموده
 بر ضد استعمار ، استعمار نو ،
 صهیونیسم ، راسیسم ، اپارتاید
 و فاشیسم مبارزه میکند .

ماده يك صد و سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از
 مبارزه بخاطر خلع سلاح

به پام لی له نیولو پرتبه ،
 د حقوقو د برابری ، خپلواکی ،
 ملی حاکمیت او ز مکنی
 بشپړتیا ته د متقابل درناوی ،
 دیوبل په کورنیو چارو کې
 د لاس نه و هلو ، زور ، گواښ
 او یا قوی ته د لاس
 نه اچولو ، د لاس و هنی او
 تیسری د ټولو ډولونو د غندلو
 او د بین الملل حقوقو د منسل
 شویو اصولو او موازینو سره
 سم د بین المللی ژمنو درنښتیا
 تر سره کولو د اصولو پر بنسټ
 د دوستانه اړیکو درامینځ ته
 کولو او ټینګښت غوښتونکی
 دی .

یوسلو شپږم ډیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت
 دسولې ، ملي خپلواکی ،
 دموکراسی ، ټولنیزې ترقی
 او د پخلیک په ټاکلو کې د
 ملتونو د حق په خاطر د خلکو
 او ملتونو د مبارزې ملاتړ کوي ،
 د استعمار ، نوي استعمار ،
 صهیونیسم ، راسیسم ، اپارتاید
 او فاشیسم پر ضد مبارزه
 کوي .

یوسلو اووه ډیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
 د پوره بی وسلې کولو ، په

رسمی جریده

عام و تمام ، قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین و فضا ، عدم گسترش و امحای سلاح هسته ای و کیمیاوی و سایر انواع سلاح کشتار جمعی ، از بین بردن پایگاه های نظامی خارجی ، رفع تشنجات بین المللی و استقرار نظم نوین و عادلانه اقتصادی و اطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده يك صلو سي و هشتم:
در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم
احکام متفرقه

ماده يك صلو سي و نهم:
قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین و سایر اسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده يك صلو چپهلم :
دولت و تمام ارگانهای آن بر اساس قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی ، منافع جامعه ، حقوق و منافع قانونی اتباع را تامین می کند.

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، د بهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کرکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینکولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :
د افغانستان په جمهوریت کی د جکړی تبلیغ منعه دی .

دیزرسم فصل
متفرقه حکمرانه

یوسلو تپه دیرشمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :
دولت او دهغه ټول ارکانونه د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، د ټولنی گټی او د اتباعو قانونی حقوق او کټیسی تامینوی.

آرشیو خبرنگار

مؤسسات دولتی ، کوپرا-
تیفی ، مختلط ، خصوصی ،
احزاب سیاسی ، سازمان
های اجتماعی ، مسوولین امور
واتباع مکلف به رعایت قانون
اساسی و قوانین جمهوری
افغانستان میباشند.

ماده يك صد و چهل و يكم :

تعدیل قانون اساسی
مستقیماً توسط لویه جرگه
صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در
مورد تعدیل قانون اساسی به
پیشنهاد رئیس جمهور یا
پیشنهاد يك ثلث و تأیید دو
ثلث اعضای شورای ملی نیز
صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور
لویه جرگه را دایر میکند در
صورتیکه لویه جرگه
پیشنهاد تعدیل را وارد بداند
قانون اساسی را تعدیل و در
غیر آن پیشنهاد تعدیل رازد
می کند .

در حالت اضطرار تعدیل

قانون اساسی جواز ندارد

ماده يك صد و چهل و دوم :

برای رئیس جمهور ،
معاونان رئیس

دولتی ، کوپراتیفی ، مختلطی
او خصوصی موسسی ،
سیاسی گوندونه ، ټولنیــــز
سازمانونه ، دچارو مسوولین
اوتباع دافغانستان دجمهوریت
د اساسی قانون او قوانینو په
رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلوینستمه ماده :

د اساسی قانون تعدیل په
مستقیمه توگه د لویې جرگې
په واسطه کیری .

همدغه شان د اساسی
قانون د تعدیل په باب
تصمیم د جمهور رئیس په
پیشنهاد او یادملی شورا د
غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد
او د دوو ثلثو په تأیید هم نیول
کیری . په دی حالت کی جمهور
رئیس لویه جرگه جوړوی . که
چیری لویه جرگه د تعدیل
پیشنهاد په ځای و بولی ، اساسی
قانون تعدیلوی او که نه ،
د تعدیل پیشنهاد ردوی .
داضطراره حالت کی د اساسی
قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه څلوینستمه ماده :

د جمهور رئیس ، د جمهور
رئیس د مرستیانو ، د ملی
شورا د غړیو ، صد را عظم
د صد راعظم د مرستیانو ،

رسمی جگړه

د حکومت د غړيو ، قاضي -
القضات د ستري محكمه دم -
ستيلانو او غړيو، داسا سي
قانون دشورا رئيس مرستيال
اومنشي لوي خانونال اودلوي
خا رنوال د مرستيا لانودپاره
دقانون سره سم معاش ټاكل
كيزي.

جمهور، اعضای شوراى ملي
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای حکومت، قاضى القضات
معاونان واعضای ستره محكمه
رئيس، معاون و منشي شوراى
قانون اساسى، لوى خانونال و
معاونان لوى خانونال طبق
قانون معاش تعيين ميشود .

يو سلو درى څلويښتمه ماده:
كه چيرى د جگړى ، د جگړى
د خطر ، بحران او يا ورته
حالاتو په علت له هغولاروخڅه
چي داساسى قانون به واسطه
ټاكل شويدي ، دخپلواكي ، ملي
حاکميت اوزمکنى بشپړتيا او يا
دکورنى امنيت ساتل نا ممکن
شى ، جمهوررئيس کولای شى
چي دملى شورا ددواړو مجلسو -
نودرئيسانو صدراعظم ، قاضى -
القضات او داساسى قانون د
شورا درئيس په سلا داضطرار
حالت اعلان كړي .

ماده يك صدو چهل و سوم:
هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران ويا حالات ممالى
كه حفظ استقلال، حاکميت ملي
وتماميت ارضى ، يا امنيت دا -
خلى از مجاريى كه تو سطقانون
اساسى تعيين شده نا ممکن
گردد، رئيس جمهور ميتواند،
در مشوره با رو ساي مجلسين
شوراى ملي صدراعظم قاضى -
القضات و رئيس شوراى قان
اساسى ، حالت اضطرار را
اعلام كند.

که چيرى داضطرار حالت
له دريو مياشتو څخه زيات دوام
وکړى دهغه داوردو لو دپاره د
لويى جرگى موافقه شرطده .

هرگاه حالت اضطرار از
سه ماه بیشتر دوام نماید. برای
تمدید آن موافقه لویه جرگه
شرط است.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
داضطرار د حالت په موده
كى جمهور رئيس دغه واكونه
لري :

ماده يك صدو چهل و چهارم:
در مدت حالت اضطرار
رئيس جمهور داراى صلاحيت
هاى ذيل ميباشد :

بررسی جزئیات

۱- تمدید دوره صلاحیت شورای ملی

۲- تفویض برخی از صلاحیت های شورای ملی به شورای وزیران .

۳- اعطای برخی از صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی و محاکم قوای مسلح .

۴- تعلیق و یا تجدید اعتبار مواد (۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۹-۵۰- فقره اخیر ماده ۵۱ ماده ۵۳ و ۶۰) قانون اساسی .

۵- تعمیم سایر صلاحیت ها طبق قانون .

ماده يك صد و چهل و پنجم:
در صورتیکه معا هدا ت یا میثاقهای بین المللی که جمهوری افغانستان آنرا عقد یافته آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشد به معاهده بین المللی و میثاق رجحان داده میشود .

ماده يك صد و چهل و ششم:
بررسی اتهامات وارده بر رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور اعضای هیئتهای اداری مجلسین

۱- دملی شورا د واك د دوری او بدول .

۲- دوزیرانو شوراته د ملی شورادخینو واکونو ورسپارل .

۳- اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو ته د محکمو د ځینو واکونو ورکول .

۴- د اساسی قانون (۳۰- ۴۴- ۴۵- ۴۶- ۴۹- ۵۰- مادو، د ۵۱ مادی د وروستنی فقری، د ۵۳ او ۶۰ مادو) د اعتبار تعلیق او یا تجدید .

۵- دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی دافغانستان جمهوریت هغه لاسلیک کړی او یا ورسره یوځای شوی وی د افغانستان د جمهوریت د قوانینو د حکمونو مغایر وی نو بین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:
په جمهور رئیس، د جمهور رئیس په مرستیالانو، د ملی شوراد دواړو مجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو، صد را عظم د صدراعظم په مرستیالانو،

رسمی جریده

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان صدر اعظم، اعضای شورای وزیران، قاضی القضاة، معاونان و اعضای ستره محکمه، لوی بخارنوال، معاونان لویه بخارنوالی و رئیس شورای قانون اساسی و طرز محاکمه آنان طبق قانون خاص تنظیم میگردد.

ماده يك صدمو چهل و هفتم:

در جمهوری افغانستان اشخاصی که خود و یا همسرشان از والدین افغان متولد نگردیده باشند، به حیث معاون رئیس جمهور، صدراعظم معاون صدر اعظم و قاضی القضاة لوی بخارنوال، افسر عالیرتبه و یا کارمند دیپلوما تیک تعیین شده نمی توانند.

ماده يك صدمو چهل و هشتم:

با انفاذ این قانون اساسی اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان از اعتبار ساقط میگردد.

قوانین و سایر اسناد تقنینی که قبل از تاریخ انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده بشرطی نافذ شمرده

دوزیرانو د شورا په غړیو، لوی بخارنوال، دلویی څارنوالی په مرستیالانو او د اساسی قانون د شورا په رئیس باندی د لگول شوو یو تورو نو څیرل او دهغوی دمحاكمی طرز دځانگړی قانون له مخی تنظیمیری.

یوسلواوه څلوېښتمه ماده:

دافغانستان په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله او یا همسر یی له افغان مور او پلار څخه زیریدلی نهوی، د جمهور رئیس د مرستیال، صدراعظم، د صدراعظم د مرستیال، وزیر، قاضی القضاة، لوی څارنوال، د دلو پرتبه افسر او یا دیپلوماتیک کارمند په توگه ټاکل کیدلای نه شی.

یوسلواوه څلوېښتمه ماده:

ددغه اساسی قانون په انفاذ سره د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لوییری.

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی قانون دانفاذ له نیټی څخه پخوا صادر شوی دی، په دی شرط ناقد کول کیری چی ددغه

تاریخ اساسی قانون

میشود که متن قض با احکام
این قانون اساسی نباشند .

ماده يك صدم و چهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ

تصویب لوید جرگه نافذ و تو-

سط رئیس جمهور توشیح و

اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اساسی

از تاریخ تصویب لوید جرگه

نافذ و توسط رئیس جمهور

توشیح و اعلام میگردد .

اساسی قانون د حکمونو سره
متنا قض نهوی .

یو سلوتمه خلویبتمه ماده:

دغه اساسی قانون دلویی

جرگی دتصویب له نیتهی یخه

نافذ اود جمهور رئیس له خوا

توشیح او اعلا میری .

په دغه اساسی قانون کسی

تعدیل دلویی جرگی دتصویب

له نیتهی یخه نافذ اود جمهور

رئیس له خوا توشیح او

اعلا میری .

اشترکین محالانہ

داخل کشور ۳۰۰ افغانی
خارج کشور ۵۰۰ دالر امریکایی
مصلین ابرہہ تصدیق ۱۵۰ افغانی

سہای بک شماره (۵۰۰) افغانی

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad

Assitant Editor: Nuralam

Issue: No. 728

Date: November 6, 1990

دولتی مطبعه

د چاپ شمیر (۳۰۰) ټو که

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**